

Riihimäen kaupunki
PL 125
11101 RIIHIMÄKI

Päätös, luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeaminen rauhoitetun eliölajin rauhoitusmääräyksistä, lepakoiden päiväpiilojen hävittäminen Kaivokatu 6–8:n asuinrakennuksen vintiltä ja kellarista, Riihimäki

HAKIJA

Riihimäen kaupunki

HAKEMUS

Riihimäen kaupunki hakee Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskiellosta sekä rauhoitussäännöksistä luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Lupaa haetaan luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeihin kuuluvan lepakon rauhoitus- ja suojelusäännöksistä poikkeamiseen. Tarkoituksena on hävittää lepakon kesäaikaiset päiväpiilopaikat Kaivokatu 6–8 asemakaavamuutoksen alueelta purkamalla sillä sijaitsevat Kaivokatu 6a ja 8a:n päärakennukset, Kaivokatu 8a maakellari sekä rakennukset 6 ja 8. Poikkeamista haetaan Kaivokatu 6–8 asemakaavan muutoksen toteuttamiseksi.

Asemakaavan suunnittelualueella on neljä vanhaa omakotitaloa piharakennuksineen, lakannut yhteinen alue kulkutienä sekä vanhoja puutarhoja. Kanta-Hämeen maakuntakaavassa 2040 alue sijaitsee keskustatoimintojen alueella. Voimassa olevassa Riihimäen yleiskaavassa 2035 alue sijoittuu keskustatoimintojen alueelle. Riihimäellä on käynnissä yleiskaavan 2050 laadinta, jonka ehdotuksessa alue on osoitettu edelleen keskustatoimintojen alueeksi. Alue on osa 11.5.1973 lainvoiman saanutta ja toteutumatta jäänyttä asemakaavaa, jossa olisi syntynyt yhdistettyjen liike- ja asuintalojen kortteli, jossa kerroslukumääräksi esitetään enintään kolme. Käynnissä olevan kaavaprosessin kaavaehdotus on päivätty 19.9.2022 ja se ohjaa asuinkerrostalojen korttelialueen rakentamiseen, jossa kerroslukumäärä on enintään neljä. Hämeen ELY-keskus edellytti kaavaehdotuksesta 17.11.2022 antamassa lausunnossaan, että ennen kaavan hyväksymistä alueen merkitys lepakoille sekä luonnonsuojelulain mukaisen poikkeuslupan tarve tulee selvittää.

Kaivokatu 6a:n ja 8a:n päärakennuksista, Kaivokatu 8a maakellarista sekä rakennusten 6 ja 8 kellaritiloista löydettiin lepakoiden papanoita. Alueella on tehty kaksi lepakkoselvitystä. Rakennukset tarkastettiin 26.8.2022

30.12.2025

tavoitteena selvittää, onko niissä merkkejä lepakoiden merkeistä (Luontoselvitys Metsänen 2022) ja lisäksi kellarit ja maakellari tarkistettiin 17.1.2023 talvehtimisaikakartoituksessa (FCG 2023). Tilojen olosuhteet ja talvella tehty tarkastus viittaavat siihen, että ullakkotila ja kellarit eivät sovellu talvehtimiseen, vaan ne ovat olleet päiväpiiloja kesällä ja syksyllä. Selvitysten mukaan tilat eivät todennäköisesti ole lisääntymispaikkoja. Selvitykset viittaavat, että tilat eivät ole kovin aktiivisessa päiväpiilokäytössä ja yksilömäärät ovat alhaisia.

Hakija katsoo, että purkaminen ei vaaranna lepakoiden suotuisan suojelutason säilymistä Riihimäellä, koska haitta Riihimäen lepakkokannalle on vähäinen. Kaivokatu 6–8 rakennusten purkamisen myötä lepakoiden rakennuksissa olevat kesäkauden päiväpiilopaikat häviävät, mutta selvitysten mukaan ne eivät vaikuta olleen lepakoiden kovin aktiivisessa käytössä. Riihimäen keskustan länsipuolella, johon Kaivokatu 6–8 sijoittuu, on useita Kaivokatua parempia lepakkoalueita.

Riihimäellä on tehty koko kunnan kattava lepakkoselvitys vuonna 2007 (Siivonen & Wermundsen 2007) sekä noin 20 pienempää lepakkoselvitystä, joiden perusteella Riihimäeltä on todettu noin 30 lepakkoaluetta. Saatavilla olevien selvitysten perusteella hakija katsoo, että Riihimäen tärkeimmät lepakkoalueet ovat 2007 määritellyt 26 aluetta sekä Riihimäen varuskunta-alue ja että tärkeimmät lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat todennäköisesti muutaman kilometrin säteellä niistä.

Kaivokatu 6–8 läheisyydessä on viisi 2007 selvityksessä todettua lepakkoaluetta. Näistä Kaivokatu 6–8 välittömässä läheisyydessä on luokan III (monimuotoisuutta tukeva ja turvaava alue) lepakkoalue 9, jossa havaittiin n. 5 saalistavaa pohjanlepakkoa. Hakijan mukaan muita tunnistettuja tai potentiaalisia lepakkoalueita lähialueella ovat 600 m etäisyydellä sijaitseva Urheilupuisto (alue 5), kilometrin etäisyydellä hautausmaa ja lasitehtaan alue (alue 7), 900 etäisyydellä Kuoppakadun hiekkakenttä (alue 8), 500 metrin etäisyydellä veturitallit (alueen 10 lähialue), 200 m etäisyydellä Keskuskirkon vanha puurakennus sekä 100 m etäisyydellä Itsenäisyyden puiston vanhat puut. Alueilla on tavattu lähinnä saalistavia pohjanlepakoita, osalla myös korvayökköjä.

Hakija katsoo, että haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää asentamalla sopiviin kohtiin lepakonpönttöjä. Hakemuksessa pönttöjä esitetään asennettavaksi kahdelle alueelle, asemakaavamuutoksen alueelle sekä läheiselle kaupungin puistoalueelle Koivistonmäelle, yhteensä 5–7 kappaletta.

Hakija katsoo, että purkamiselle on erittäin tärkeän yhteisen edun kannalta pakottava syy. Riihimäen kaupungin tavoitteena on kehittää kaupungin keskusta-aluetta yhdyskuntarakennetta tiivistämällä. Kaivokatu 6–8 sijoittuu vain vajaan 500 metrin etäisyydelle kaupungin kaupallisesta ydinkeskustasta, jonka elinvoiman kehittämistä asemakaavamuutoksen mahdollistama uusi kerrostaloasuminen tukee. Kaivokatu 6–8 tontin purkava täydennysrakentaminen on kaupungille erittäin tärkeää niin

30.12.2025

kaavataloudellisesti kuin strategisesti oikeaan paikkaan kohdistuvan asukasmäärän kasvun kannalta.

Hakijan mukaan muuta tyydyttävää ratkaisua rakennusten purkamiselle ei alueen maankäyttötavoitteet huomioiden ole. Rakennusten ja päiväpiilöiden sijainnin takia alueen vähäistäkään täydennysrakentamista ei ole mahdollista toteuttaa tavalla, jossa päiväpiilot säilyisivät. Alueen voimassa oleva asemakaava sekä 19.9.2022 päivätty kaavaehdotus kumpikin ohjaavat alueen rakennusten purkamiseen ja uuden asuinkerrostalon rakentamiseen.

Poikkeamisluvalla haetaan voimassaoloa 31.12.2030 asti.

Hakemuksen liitteenä on esitetty lepakkopöntön valmistusohje, Kaivokatu 6-8:n lepakkoselvitysaineistot sekä asemakaavaehdotus. Purettavat rakennukset, joita poikkeamislupahakemus koskee, on esitetty hakemuksessa ja liitteissä.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Hämeen ELY-keskus myöntää Riihimäen kaupungille luvan poiketa lepakoiden luonnonsuojelulain 78 §:n (Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu) 2 momentin mukaisista suojelusäännöksistä seuraavin ehdoin:

1. Tämä päätös on voimassa 31.12.2030 asti.
2. Purkutyöt on tehtävä lepakoiden lisääntymis- ja aktiivisuusajan ulkopuolella aikavälillä 1.11.-15.4., lepakoiden poistuttua varmuudella talvehtimisaikoihinsa. Purkutyötä voidaan jatkaa edellä mainitun aikavälin ulkopuolella vain, jos purettava rakennus on jo purettu siihen tilaan, ettei se voi tarjota lisääntymisaikaa tai päiväpiiloa lepakoille.
3. Työt on pyrittävä aloittamaan mahdollisimman pian luvan saamisen jälkeen, ettei lepakoiden esiintymistilanne ehdi olennaisesti muuttua lepakkoinventointeihin verrattuna.
4. Rakennusten purun yhteydessä on hakemuksessa esitetyn mukaisesti asennettava puihin tai muihin sopiviin paikkoihin 5-7 kappaletta toimiviksi todettuja kaupallisia päiväpiiloja eli lepakkopönttöjä helpottamaan horroksesta heräävien lepakoiden levähdyspaikan etsimistä. Pöntöt on sijoitettava hakemuksessa esitetystä asemakaavamuutoksen alueelle sekä läheiselle kaupungin puistoalueelle Koivistonmäelle. Pöntöt tulee asentaa Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (SLTY) ohjeiden ja hakemuksen mukaisen suunnitelman mukaan kaupungin toimesta ja ennen rakennusten purkamista, mieluiten keväällä ennen kesäkuuta. Pönttöjen pysyvyydestä tulee varmistua riittävällä tavalla, esimerkiksi kaavamääräyksillä ja tontinluovutusehdoilla.

30.12.2025

5. Purkutöiden aloittamisesta ja valmistumisesta on ilmoitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimivaltainen viranomainen on 31.12.2025 saakka Hämeen ELY-keskus (kirjaamo.hame@ely-keskus.fi) ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto (kirjaamo@lvv.fi). Viestissä tulee mainita asian diaarinumero HAMELY/949/2025.
6. Tämä lupa tulee pitää mukana luvan mukaisia toimenpiteitä suoritettaessa (esimerkiksi puhelimesta), ja esittää pyydettyä.

Lupa voidaan peruuttaa osittain tai kokonaan, mikäli sen ehtoja ei noudateta.

ELY-keskus suosittaa myös kaavamääräykseen tarkennusta lepakon pöntöistä.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Kaikki Suomessa tavattavat lepakot ovat luonnonsuojelulain 69 § nojalla rauhoitettuja, ja luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV(a) mainittuja lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin nojalla ELY-keskus voi myöntää tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen em. säännöksistä. Poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi; 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta; 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; 4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Selvitysten perusteella Kaivokatu 6-8:n purettavat rakennuksen ovat toimineet lepakoiden päiväpiiloina, ja kyseessä näin ollen on lain tarkoittama lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikka.

Suotuisa suojelutaso

Selvitysten perusteella rakennukset eivät ole seudun lepakkopopulaatiolle erityisen merkittäviä päiväpiilopaikkoja, eivätkä vaikuta olleen lepakoiden aktiivisessa käytössä. Vähäisten papanalöydösten perusteella on todennäköistä, että päiväpiiloja ovat käyttäneet vain muutamat lepakkoyksilöt. ELY-keskus yhtyy hakijan arvioon siitä, että ottaen huomioon myös lieventävät toimenpiteet (pöntötys), rakennusten purkamisen haitallinen vaikutus lepakoiden elinympäristöön on vähäinen.

30.12.2025

Asemakaavaehdotuksessa Kaivokatu 6-8 tontille on osoitettu noin 590 m² laajuinen osa-alue, jonka puustoa tulee hoitaa elinvoimaisena ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen merkitys säilyy. Kyseiselle osa-alueelle on tarkoitus sijoittaa lieventämistoimenpiteenä pönttöjä lepakoiden päiväpiiloiksi. Lisäksi lepakkopöntöille löytyy sopiva puustoinen puisto Koivistonmäeltä, noin 160 m länteen Kaivokatu 6-8:sta. Rakennusten purkaminen tapahtuu lepakoiden lisääntymisajan ja poikasten kehitysvaiheen ulkopuolella syksyllä, talvella tai alkukevällä.

Kaivokatu 6-8:n aluetta ei ole myöskään määritelty lepakkoalueeksi missään Riihimäen aiemmassa yleisluontoisessa lepakkoselvityksessä. ELY-keskuksen arvion mukaan rakennusten purkaminen ei heikennä lepakoiden suotuisaa suojelutasoa paikallisesti, alueellisesti eikä valtakunnallisesti.

Poikkeamisen tarpeellisuus

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan rakennusten purkaminen sekä poikkeaminen lepakoiden rauhoitussäännöksistä on tarpeen Kaivokatu 6-8 asemakaavan muutoksen ja täydennysrakentamisen toteuttamiseksi.

Muu tyydyttävä ratkaisu

Saatujen selvitysten perusteella ELY-keskus pitää ilmeisenä, että Kaivokatu 6-8 alueen täydennysrakentaminen ei ole mahdollinen tavalla, että lepakoiden päiväpiiloina toimineet rakennukset säilyisivät. Alueen täydennysrakentamiselle ja Kaivokatu 6-8:n asemakaavamuutoksen toteuttamiselle ei näin ollen ole muuta tyydyttävää ratkaisua kuin hakemuksen kohteena olevien rakennusten purkaminen. Riihimäen kaupungin tavoitteena on kehittää kaupungin keskusta-alueetta yhdyskuntarakennetta tiivistämällä, ja ELY-keskuksen näkemyksen mukaan poikkeamiselle on olemassa yleisen edun kannalta pakottava syy, ja poikkeamisesta on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hyötyä myös ympäristölle.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Luvanmukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 83 §, 121 §

Luonnonsuojeluasetus 1066/2023, liite 7

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU

316 €

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen 794/2024 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 mukaisesti.

30.12.2025

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt johtava asiantuntija Riitta Ryömä ja ratkaissut yksikön päällikkö Elina Mäkäläinen. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tiedoksianto

Päätös ja tiedoksianto siitä julkaistaan toimivaltaisen viranomaisen verkkosivuilla (31.12.2025 saakka Hämeen ELY-keskus, 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto).

Päätös Luvan saajalle sähköpostilla

Tiedoksi

sähköpostitse:
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri
Ympäristöministeriö

LIITTEET valitusosoitus
oikaisuvaatimusohje (vain hakijalle)

Tämä asiakirja HAMELY/949/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/949/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ryömä Riitta 30.12.2025 12:08

Ratkaisija Mäkäläinen Elina 30.12.2025 11:53

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksi-saantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä. Jos tiedoksi-anto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksiantona, käy tiedoksiantoaika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta. Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Jos tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiantona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksiannon julkaisemisajankohdasta. Jos tiedoksianto toimitetaan julkisella kuulutuksella, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiamiehen valtakirja; asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee esittää valtakirja vain, mikäli hallinto-oikeus niin määrää
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän toimittaminen on lähettäjän vastuulla. Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies tai lähetin välityksellä. Sen voi lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostina. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on arkisin kello 8.00–16.15. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tuomioistuinmaksulaki:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla annettu oikeusministeriön asetus (1020/2024) tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta on tullut voimaan 1.1.2025.

Asetuksen 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on tällä hetkellä 310 euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42210; Faksi: 029 56 42269